

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 4/2008

Warszawa, kwiecień 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza (WE od wejścia w życie TUE)

TEWWiS – Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali podpisany w Paryżu 18 kwietnia 1951 r.; wygasł 23 lipca 2002 r.

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

Wyrok ETS (wielka izba)
22 kwietnia 2008 r.
C-408/04 P
Salzgitter

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: odwołanie od wyroku SPI (art. 56 Statutu ETS)
Rzecznik generalny: Yves Bot (język opinii: francuski)

Słowa kluczowe:

Pomoc państwa – Zatwierdzenie przez Komisję na podstawie TWE – Przedsiębiorstwo z sektora hutnictwa żelaza i stali – Artykuł 4 lit. c TEWWiS, art. 67 TEWWiS i 95 TEWWiS – TEWWiS, TWE i kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali – Jednoczesne stosowanie – Niezgodność pomocy – Obowiązek zgłoszenia przyznanej pomocy – Brak zgłoszenia pomocy – Przedłużający się brak reakcji ze strony Komisji – Decyzja o zwrocie – Zasada pewności prawa – Ochrona uzasadnionych oczekiwań – Prawo do obrony – Obowiązek uzasadnienia

Główne tezy uzasadnienia:

W odniesieniu do objętej TWE pomocy państwa art. 10 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 TWE stanowi, iż w przypadku, gdy Komisja posiada informacje dotyczące domniemanej pomocy przyznanej bezprawnie, bez względu na ich źródło, bada je niezwłocznie. Zgodnie z art. 15 rozporządzenia odzyskanie bezprawnie przyznanej pomocy podlega dziesięcioletniemu okresowi przedawnienia, którego bieg rozpoczyna się w dniu przyznania pomocy. Zgodnie z akapitem 14 preambuły do rozporządzenia wspomniany dziesięcioletni okres przedawnienia został wprowadzony ze względu na pewność prawa (bezpieczeństwo prawne). Choć prawdą jest, że powyższe przepisy nie znajdują zastosowania w zakresie regulacji TEWWiS, u ich podstaw leży podstawowy wymóg pewności prawa (bezpieczeństwa prawnego) w dziedzinie pomocy państwa. Wynika z tego, że nawet w przypadku, w którym prawodawca wspólnotowy nie wprowadziłby w sposób wyraźny okresu przedawnienia, Komisja nie może bez końca opóźniać wykonania przysługujących jej uprawnień. Zgłoszenie pomocy państwa jest jednak głównym elementem wspólnotowego mechanizmu jej kontroli, zaś przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy państwa nie mogą powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do jej zgodności z prawem, jeśli pomoc nie została zatwierdzona z zachowaniem procedury. Ponadto przewidziany w TEWWiS system prawny różni się swym szczególnie restrykcyjnym charakterem od tego, który znajduje zastosowanie w ramach TWE. Wynika z tego, że w sytuacji, gdy w ramach TEWWiS pomoc została przyznana bez jej zgłoszenia, opóźnianie przez Komisję wykonania przysługujących jej uprawnień i nakazania odzyskania tej pomocy pociąga za sobą niezgodność z prawem decyzji o odzyskaniu pomocy tylko w wyjątkowych przypadkach, polegających na oczywistej beczynności Komisji lub oczywistym naruszeniu ciężącego na niej obowiązku staranności.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919577C19040408&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919577C19040408&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929088C19040408&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79929088C19040408&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETS
17 kwietnia 2008 r.
C-456/06
Peek & Cloppenburg

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bundesgerichtshof (Niemcy)

Rzecznik generalny: Eleanor Sharpston (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Prawo autorskie – Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym – Artykuł 4 ust. 1 – Wprowadzenie do obrotu oryginału utworu lub jego kopii w drodze sprzedaży lub w inny sposób – Wykorzystanie reprodukcji mebli chronionych prawem autorskim jako umeblowania umieszczonego w punkcie sprzedaży, a także jako dekoracji na wystawie – Brak przeniesienia własności lub posiadania

Główne tezy uzasadnienia:

Pojęcie wprowadzenia do obrotu w inny sposób niż w drodze sprzedaży oryginału utworu lub jego kopii w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/29 odnosi się wyłącznie do przeniesienia własności tego przedmiotu. W konsekwencji, ani samo umożliwienie publiczności korzystania z reprodukcji utworu chronionego prawem autorskim, ani sam fakt wystawienia tych reprodukcji na widok publiczny, bez umożliwienia korzystania z nich, nie stanowi takiej formy wprowadzenia do obrotu.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919582C19060456&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919582C19060456&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919882C19060456&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919882C19060456&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETS
17 kwietnia 2008 r.
C-404/06
Quelle

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bundesgerichtshof (Niemcy)
Rzecznik generalny: Verica Trstenjak (język opinii: słoweński)

Słowa kluczowe:

Ochrona konsumentów – Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji – Sprzedaż towarów konsumpcyjnych i związane z tym gwarancje – Prawo sprzedawcy żądania od konsumenta wynagrodzenia za używanie towaru w razie wymiany towaru niezgodnego z umową – Bezpłatność używania towaru niezgodnego z umową

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 3 dyrektywy 1999/44 sprzeciwia się stosowaniu przepisów krajowych pozwalających sprzedawcy, który sprzedał towar konsumpcyjny dotknięty wadą w postaci niezgodności z umową, na żądanie od konsumenta wynagrodzenia za używanie towaru niezgodnego z umową do czasu jego wymiany na nowy.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919582C19060404&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919582C19060404&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79928884C19060404&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79928884C19060404&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080028pl.pdf>

(jęz. polski)

Wyrok ETS
17 kwietnia 2008 r.
C-197/06
Van Leuken

Język postępowania: niderlandzki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – voorzitter van de rechtbank van
koophandel te Hasselt (Belgia)

Słowa kluczowe:

Uznawanie dyplomów – Dyrektywa 89/48/EWG Rady z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego, trwających co najmniej trzy lata – Pośrednik w obrocie nieruchomościami

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuły 3 i 4 dyrektywy 89/48 sprzeciwiają się uregulowaniu państwa członkowskiego, zgodnie z którym dokonywanie na terytorium tego państwa, przez usługodawcę mającego siedzibę w innym państwie członkowskim i znajdującego się w takiej sytuacji jak pozwany w postępowaniu przed sądem krajowym, czynności polegających na zamieszczaniu na stronie internetowej ogłoszeń o nieruchomościach oraz na towarzyszeniu potencjalnym nabywcom na miejsce położenia nieruchomości przy okazji ich oglądania oraz wygłaszaniu komentarzy o charakterze technicznym, dotyczących konstrukcji tej nieruchomości, zależy od uzyskania licencji, której udzielenie poddane jest wymogowi pozytywnego zaliczenia testu umiejętności z zakresu prawa.
2. Państwo członkowskie nie może stosować sankcji karnych w razie uchybienia formalnościom administracyjnym, gdy dopełnienie tych formalności spotkało się z odmową lub zostało uniemożliwione przez dane państwo członkowskie z naruszeniem prawa wspólnotowego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919582C19060197&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919582C19060197&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Wyrok ETS (wielka izba)
15 kwietnia 2008 r.
C-268/06
Impact

Język postępowania: angielski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Labour Court (Irlandia)
Rzecznik generalny: Juliane Kokott (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Dyrektywa Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) – Klauzule 4 i 5 porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony – Zatrudnienie na czas określony w organach administracji publicznej – Warunki pracy – Wynagrodzenie za pracę i emerytury – Ponowne zawieranie umów o pracę na czas określony na okres wynoszący do ośmiu lat – Autonomia proceduralna – Bezpośrednia skuteczność

Główne tezy uzasadnienia:

1. Spoczywający na sądzie krajowym obowiązek uwzględnienia treści dyrektywy przy dokonywaniu wykładni i stosowaniu odpowiednich przepisów prawa krajowego jest ograniczony przez ogólne zasady prawa, w szczególności zasadę pewności prawa i zasadę niedziałania prawa wstecz, i nie może służyć jako podstawa dla dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*. Zasada wykładni zgodnej z prawem wspólnotowym wymaga jednak, by sądy krajowe czyniły wszystko co leży w zakresie ich kompetencji, uwzględniając wszystkie przepisy prawa krajowego i stosując uznane w porządku krajowym metody wykładni, by zapewnić pełną skuteczność dyrektywy i dokonać rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami.
2. Jeżeli podlegające zastosowaniu prawo krajowe zawiera zasadę wykluczającą stosowanie ustawy z mocą wsteczną, w przypadku braku wyraźnego i jednoznacznego postanowienia przeciwnej treści, na sądzie krajowym, do którego wniesiona została skarga oparta na naruszeniu jednego z przepisów ustawy krajowej dokonującej transpozycji dyrektywy 1999/70, spoczywa w świetle prawa wspólnotowego obowiązek nadania przepisowi stanowiącemu transpozycję mocy wstecznej od dnia, w którym upłynął termin na dokonanie transpozycji tej dyrektywy tylko wtedy, gdy w prawie krajowym istnieje norma umożliwiająca nadanie wspomnianemu przepisowi stanowiącemu transpozycję mocy wstecznej.
3. Prawo wspólnotowe, w szczególności zasada skuteczności wymaga, aby wyspecjalizowany sąd, który rozstrzyga w ramach kompetencji przyznanej mu, choćby fakultatywnie, przez regulację krajową dokonującą transpozycji dyrektywy 1999/70, w przedmiocie skargi dotyczącej naruszenia tej regulacji, uznał swoją właściwość również w przedmiocie rozpoznania żądań skarżącego opartych bezpośrednio na samej dyrektywie w odniesieniu do okresu pomiędzy dniem, w którym upłynął termin na dokonanie jej transpozycji a dniem wejścia w życie wspomnianej regulacji krajowej, jeżeli okaże się, że zobowiązanie skarżącego do wniesienia równoległe skargi opartej

bezpośrednio na dyrektywie do sądu powszechnego może doprowadzić do utrudnień proceduralnych tego rodzaju, że korzystanie z uprawnień wynikających z prawa wspólnotowego stałoby się nadmiernie utrudnione. Do sądu krajowego należy dokonanie niezbędnych ocen w tym zakresie.

4. Artykuł 10 TWE (obowiązek lojalnej współpracy) i art. 249 akapit trzeci TWE (dyrektywy), jak również dyrektywę 1999/70 należy interpretować w ten sposób, że organ państwa członkowskiego, działający w charakterze pracodawcy w sektorze publicznym nie jest upoważniony do przyjmowania środków niezgodnych z realizowanym przez tę dyrektywę i porozumienie ramowe celem polegającym na zapobieganiu nadużyciom wynikającym z wykorzystywania kolejnych umów o pracę na czas określony, polegających na ponownym zawieraniu tych umów na nadzwyczajnie długi czas w okresie pomiędzy dniem, w którym upłynął termin na dokonanie transpozycji tej dyrektywy, a dniem wejścia w życie ustawy dokonującej jej transpozycji.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919584C19060268&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919584C19060268&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919890C19060268&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919890C19060268&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. niemiecki)

6

Wyrok ETS
10 kwietnia 2008 r.
C-265/06

Komisja przeciwko Niemcom

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego
(art. 226 TWE)

Rzecznik generalny: Verica Trstenjak (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Swobodny przepływ towarów – Artykuły 28 i 30 TWE (swoboda przepływu towarów) – Artykuły 11 i 13 porozumienia EOG – Ograniczenia ilościowe w przywozie – Środki o skutku równoważnym – Pojazdy samochodowe – Nanoszenie barwnych folii na szyby

Główne tezy uzasadnienia:

Ustawa portugalska zakazuje nanoszenia wszelkiego rodzaju barwnych folii na szyby przednie i szyby znajdujące się obok siedzeń pasażerów pojazdów samochodowych w celu

filtrowania światła. Zakaz ten stanowi środek o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych w rozumieniu art. 28 TWE i art. 11 porozumienia EOG, co do zasady niezgodny z obowiązkami wynikającymi z wymienionych przepisów, chyba że może zostać obiektywnie uzasadniony. Wspomniany zakaz może ułatwić dokonanie obserwacji wnętrza pojazdu i w związku z tym nadaje się do osiągnięcia celu w postaci walki z przestępczością i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego. Kontrola wizualna jest jednak zaledwie jednym z wielu środków, którymi dysponują właściwe władze dla celów zwalczania przestępczości i naruszeń obowiązku zakładania pasów bezpieczeństwa. Dodatkowo Republika Portugalska przyznała na rozprawie, że dopuszcza na swym terytorium handel pojazdami samochodowymi oryginalnie wyposażonymi w szyby przyciemniane w granicach przewidzianych w dyrektywie Rady 92/22/EWG z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie bezpiecznych szyb i materiałów do szyb w pojazdach silnikowych i ich przyczepach. Tego rodzaju szyby przyciemniane mogą – tak jak barwne folie – uniemożliwić dokonywaną z zewnątrz wizualną kontrolę wnętrza pojazdu. Ponadto Portugalia nie wykazała, że w zakresie, w którym zakaz dotyczy wszystkich barwnych folii, jest on konieczny do celów zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i walki z przestępczością. Istnieje bowiem szeroki asortyment barwnych folii, od folii przezroczystych do folii praktycznie przyciemnionych. Przynajmniej w przypadku niektórych folii, a mianowicie tych, które odznaczają się wystarczającym stopniem przejrzystości, możliwe jest przeprowadzenie wizualnej kontroli pojazdów samochodowych. W konsekwencji omawiany zakaz należy uznać za nadmiernie restrykcyjny, i w związku z tym nieproporcjonalny w odniesieniu do zamierzonych celów.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919589C19060265&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919589C19060265&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79928786C19060265&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79928786C19060265&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. niemiecki)

7

Wyrok ETS (wielka izba)

1 kwietnia 2008 r.

C-267/06

Maruko

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bayerisches Verwaltungsgericht
München (Niemcy)

Rzecznik generalny: Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer (język opinii: hiszpański)

Słowa kluczowe:

Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Renty rodzinne z pracowniczego obowiązkowego systemu emerytalnego – Pojęcie „wynagrodzenia” – Odmowa z powodu niezawarcia małżeństwa – Związki osób tej samej płci – Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 1 w związku z art. 2 dyrektywy 2000/78 sprzeciwia się przepisom krajowym, zgodnie z którymi zarejestrowany partner po śmierci swego partnera nie otrzymuje renty rodzinnej odpowiadającej rencie rodzinnej przysługującej pozostałemu przy życiu małżonkowi, w sytuacji gdy w prawie krajowym zarejestrowany związek partnerski skutkuje tym, że sytuacja osób tej samej płci jest porównywalna z sytuacją małżonków w odniesieniu do renty rodzinnej. Do sądu krajowego należy ustalenie, czy pozostały przy życiu zarejestrowany partner znajduje się w sytuacji porównywalnej z sytuacją małżonka korzystającego z renty rodzinnej przewidzianej w pracowniczym systemie emerytalnym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919598C19060267&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919598C19060267&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929093C19060267&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79929093C19060267&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080017pl.pdf>

(jęz. polski)

Strasbourg

Wyrok ETPC (wielka izba)
29 kwietnia 2008 r.
sygn. 13378/05

Burden przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Sentencja (15 głosami przeciwko 2):

Brak naruszenia art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji)
w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) uzupełnia inne materialne postanowienia Konwencji i Protokołów. Przytoczony przepis nie funkcjonuje samodzielnie, lecz tylko w zakresie wykonywania praw i wolności gwarantowanych w EKPC. Aby zakaz dyskryminacji znalazł zastosowanie nie musi dojść do pogwałcenia jednego z praw gwarantowanych w EKPC. Wystarczy, by fakty w sprawie były objęte regulacją (*fall „within the ambit”*) jednego z przepisów Konwencji.
2. Opodatkowanie co do zasady stanowi ingerencję w prawo gwarantowane w art. 1 akapit pierwszy Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) ponieważ pozbawia podatnika własności, a mianowicie należnej sumy pieniędzy. Taka ingerencja jest zasadniczo uzasadniona zgodnie z akapitem drugim przywołanego przepisu, który wprost mówi o uiszczaniu podatków i innych należności. Opisana ingerencja pozostaje jednak pod kontrolą ETPC, ponieważ Trybunał nadzoruje prawidłowe stosowanie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC. Skarga dotyczy obowiązku zapłaty przez spadkobiercę podatku od odziedziczonego spadku, a zatem jest objęta zakresem zastosowania art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC. W konsekwencji art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) znajduje zastosowanie.
3. Relacje między rodzeństwem są jakościowo odmienne od relacji między małżonkami oraz partnerami homoseksualnymi pozostającymi w związku partnerskim, o którym mowa w brytyjskiej ustawie o związkach partnerskich (*Civil Partnership Act*). Istotą związku rodzeństwa są więzy krwi, zaś jedną z cech małżeństwa i związku partnerskiego jest zakaz zawierania tego typu związków przez osoby blisko ze sobą spokrewnione. Fakt, że skarżące siostry zdecydowały się wspólnie zamieszkiwać przez całe swoje dorosłe życie, podobnie jak wiele par pozostających w związku małżeńskim i partnerskim, nie znosi zasadniczej różnicy między obydwojma rodzajami relacji międzyludzkich.
4. W decyzji o dopuszczalności skargi w sprawie [Shackell przeciwko Zjednoczonemu Królestwu](#) ETPC orzekł, że sytuacja małżonków i niepozostających w związku małżeńskim żyjących wspólnie par heteroseksualnych jest nieporównywalna z punktu widzenia świadczeń społecznych po zmarłym partnerze, ponieważ małżeństwo w powszechnej opinii wiąże się ze szczególnym statusem osób, które zawarły związek małżeński. Wielka izba ETPC podtrzymuje ten pogląd.
5. W opinii wielkiej izby ETPC prawne skutki zawarcia związku partnerskiego w Zjednoczonym Królestwie sprawiają, że tego typu związek różni się od innych form wspólnego życia. Decydujące znaczenie ma nie czas trwania związku ani wsparcie, na

którym związek się opiera, lecz istnienie publicznego zobowiązania wiążącego się z prawami i obowiązkami o charakterze umownym. Brak tego typu wiążącej umowy między skarżącymi siostrami sprawia, że ich związek oparty na wspólnym zamieszkiwaniu jest zasadniczo odmienny od związku małżeńskiego i partnerskiego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69890&sessionId=10959177&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69891&sessionId=10959177&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC
29 kwietnia 2008 r.
sygn. 73715/01
Kutlular przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący traktuje trzęsienie ziemi jako zjawisko duchowe, zgodnie z przekonaniem własnym i części społeczeństwa tureckiego. Ze względu na przypisanie religijnego znaczenia katastrofie naturalnej, a zwłaszcza wskazanie na związek między katastrofą a brakiem reakcji większości społeczeństwa na pewne działania rządu, wypowiedzi skarżącego szerzyły przesady, nietolerancję i zacofanie. Choć wspomniane wypowiedzi mogą być szokujące i obraźliwe dla tych, którzy nie podzielają wierzeń i opinii publiczności, do których były skierowane, nie nawołują do przemocy i nie podsycają nienawiści wobec osób spoza wspólnoty religijnej skarżącego. Ponadto choć wyrok skazujący skarżącego na karę pozbawienia wolności został zaskarżony kasacją, zaś postępowanie przed Sądem Kasacyjnym jest w toku, skarżący poniósł już konsekwencje skazania w procesie karnym w szczególności odbywając karę pozbawienia wolności przez okres około 9 miesięcy. Ewentualne korzystne rozstrzygnięcie kasacji nie wystarczy do uznania, że skarżący nie jest już ofiarą naruszenia Konwencji, chyba że władze krajowe uznają i naprawią to naruszenie. Doszło do naruszenia art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69919&sessionId=10959177&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

Wyrok ETPC (wielka izba)
 (zatwierdzenie ugody)
 28 kwietnia 2008 r.
 sygn. 35014/97

Hutten-Czapska przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Stwierdzenie warunków ugody między stronami
 oraz przyjętych zasad zapewniających wykonanie jej postanowień
 Skreślenie skargi z listy spraw

Główne tezy uzasadnienia:

Po wydaniu wyroku co do *meritum* sprawy Polska przyjęła kilka ustaw z zakresu prawa mieszkaniowego. W szczególności ustawa z dnia 15 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 249, poz. 1833) uchyliła przepisy regulujące określanie czynszów, kryteria kontroli sądowej podwyżek czynszów oraz odpowiedzialność cywilną gmin za niedostarczenie lokalu socjalnego chronionym lokatorom. Ponadto Polska wprowadziła system gromadzenia informacji służących monitorowaniu poziomu czynszów na terenie kraju, stanowiący dla sądów cywilnych pomocnicze narzędzie w rozwiązywaniu sporów dotyczących podnoszenia czynszów przez wynajmujących. Stworzono system wsparcia finansowego dla samorządów oraz organizacji pozarządowych na budowę domów oraz mieszkań z przeznaczeniem na lokale socjalne oraz inne formy zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych dla osób gorzej sytuowanych. Do Parlamentu wpłynął rządowy projekt ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Projekt wprowadza system subsydiów dla właścicieli budynków, zapewniający refundację kredytów zaciągniętych na remont budynku, oraz dodatkową „premię kompensacyjną”, która będzie dostępna dla właścicieli budynków objętych systemem czynszów regulowanych pod rządami ustawy z 1994 r. i 2001 r. Dokonanie w grudniu 2006 r. nowelizacji ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz przyjęcie przez rząd zobowiązania do szybkiego wniesienia do parlamentu projektu ustawy o wsparciu finansowym dla właścicieli budynków (projekt ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów) i do kontynuowania wysiłków w celu poprawy sytuacji mieszkaniowej oraz zapewnienia właścicielom budynków „godziwego zysku”, „i tym samym stworzenia im warunków umożliwiających uzyskiwanie czynszu skorelowanego z rynkiem” (postanowienie ugody), wyraźnie zmierzają do usunięcia ograniczeń praw właścicieli uznanych za niezgodne z EKPC. Podjęto pewne kroki w zakresie rozwoju mieszkalnictwa socjalnego. Nowe zasady, rozszerzające zakres odpowiedzialności cywilnej organów państwowych za niezapewnienie chronionym lokatorom lokali socjalnych, umożliwiają właścicielom budynków uzyskanie odszkodowania za poniesione w związku z tym straty. Proces zmian ustawowych jest w toku. Zgodnie z art. 46 EKPC do Komitetu Ministrów należy ocena przyjętych przez państwo polskie środków generalnych oraz ich realizacji, w zakresie w jakim dotyczy to monitoringu wykonania wyroku ETPC. Jednak ETPC, realizując swoje własne uprawnienie do decydowania w kwestii skreślenia skargi z listy spraw w związku z zawarciem przez strony ugody, bierze pod uwagę fakt, iż rząd wykazał się aktywnym zaangażowaniem podejmując działania zmierzające do rozwiązania problemu systemowego zidentyfikowanego w wyroku ETPC oraz opiera się

na obecnych oraz obiecanych działaniach, uznając je za pozytywny element w kwestii poszanowania praw człowieka przewidzianych w Konwencji oraz jej protokołach.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69878&sessionId=11307206&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69879&sessionId=11307206&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETPC
24 kwietnia 2008 r.
sygn. 17107/05

Campos Dâmaso przeciwko Portugalii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)
Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową (art. 41 EKPC): 1.750 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Rola mediów polegająca na informowaniu o sprawach mających publiczne znaczenie jest związana z prawem opinii publicznej do otrzymywania takich informacji. Konieczne jest jednak uwzględnienie w tym kontekście prawa każdej osoby do rzetelnego procesu sądowego (art. 6 ust. 1 EKPC), które obejmuje w postępowaniu karnym prawo do rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd. Dziennikarze piszący o toczących się postępowaniach karnych powinni o tym pamiętać, gdyż granice dopuszczalnych komentarzy mogą nie obejmować wypowiedzi, które zmniejszałyby szanse danej osoby na rzetelny proces sądowy lub podważałyby zaufanie opinii publicznej do wymiaru sprawiedliwości sprawowanego przez sądy.
2. Obowiązkiem prasy jest informowanie opinii publicznej o postępowaniach dotyczących domniemych przestępstw o charakterze podatkowym lub związanych z defraudacją środków publicznych, których popełnienie zarzuca się politykom. Opisanemu obowiązkowi prasy odpowiada prawo opinii publicznej do tego typu informacji, zwłaszcza gdy chodzi o polityków.
3. Sporny artykuł został opublikowany w kluczowym momencie postępowania karnego (czynności procesowe), w sytuacji gdy poszanowanie domniemania niewinności oskarżonego nabiera szczególnego znaczenia. Tym niemniej, publikacja stanowiła dalszy ciąg artykułów tego samego autora w tych samych kwestiach, opublikowanych prawie cztery lata wcześniej i które stanowiły podstawę do wszczęcia postępowania karnego oskarżonemu. Ponadto w artykule nie wyrażono opinii co do winy oskarżonego, zaś sprawa nie mogła być sądzona przez sędziego niezawodowego, co zmniejszało ryzyko wpływu publikacji na toczące się postępowanie karne.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69736&sessionId=11321572&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

5

Wyrok ETPC
24 kwietnia 2008 r.
sygn. 2947/06

Ismoilov i inni przeciwko Rosji

Sentencja:

- W razie wykonania nakazu ekstradycji skarżących do Uzbekistanu dojdzie do naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur) – 6 głosami przeciwko 1
- Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) – jednomyślnie
- Naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – odwołanie się do sądu w celu ustalenia legalności pozbawienia wolności) – jednomyślnie
- Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – jednomyślnie
- Naruszenie art. 6 ust. 2 EKPC (domniemanie niewinności) – 6 głosami przeciwko 1
- Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 15.000 EUR dla każdego ze skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

1. Decyzja o ekstradycji skarżących do Uzbekistanu została podjęta w związku ze ściganiem karnym skarżących w wymienionym państwie. Postępowanie ekstradycyjne było zatem bezpośrednią konsekwencją toczącego się przeciwko skarżącym postępowania karnego w Uzbekistanie i było prowadzone równoległe z tym postępowaniem. Bliski związek obydwu postępowań uzasadnia rozciągnięcie domniemania niewinności (art. 6 ust. 2 EKPC) także na postępowanie ekstradycyjne.
2. Domniemanie niewinności jest pogwałcone gdy orzeczenie sądowe lub wypowiedź funkcjonariusza publicznego dotycząca osoby, której postawiono zarzut popełnienia przestępstwa, wyraża opinię, że osoba ta jest winna, zanim jej wina zostanie dowiedziona zgodnie z prawem. Wystarczy, że mamy do czynienia z rozumowaniem sugerującym, iż sąd lub funkcjonariusz publiczny postrzega daną osobę jako winną. Trybunał podkreśla wagę doboru słów przez funkcjonariuszy publicznych, gdy wypowiadają się oni zanim dana osoba zostanie skazana wyrokiem sądowym za określone przestępstwo.
3. Postanowienia o ekstradycji skarżących, wydane przez zastępcę Prokuratora Generalnego, uzasadniały dokonanie ekstradycji tym, że skarżący dokonali aktów terroryzmu i popełnili inne przestępstwa na terytorium Uzbekistanu. W ocenie ETPC sformułowania użyte w postanowieniach o ekstradycji stanowiły deklarację winy skarżących. Mogło to prowadzić do przekonania opinii publicznej o ich winie i przesądzało ocenę faktów przez właściwe organy sądowe Uzbekistanu. Doszło do naruszenia domniemania niewinności (art. 6 ust. 2 EKPC).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69746&sessionId=11514679&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

Wyrok ETPC
24 kwietnia 2008 r.
sygn. 70659/01 i 74371/01
Juozaitienė i Bikulčius przeciwko Litwie

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) w zakresie śmierci synów skarżących
Naruszenie art. 2 EKPC (prawo do życia) w zakresie braku skutecznego śledztwa w sprawie śmierci synów skarżących
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 30.000 EUR dla każdego ze skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

Użycie przez policjantów śmiertelnej siły może być w pewnych okolicznościach uzasadnione, jednak wyłącznie wówczas, gdy jest to absolutnie konieczne, to znaczy gdy jest ściśle proporcjonalne w danych okolicznościach. Zasadniczo taka konieczność nie występuje gdy wiadomo, że osoba, która ma być zatrzymana, nie stanowi zagrożenia dla życia lub zdrowia i nie jest podejrzewana o popełnienie brutalnego przestępstwa, nawet gdy odstąpienie od użycia śmiertelnej siły może uniemożliwić zatrzymanie zbiega.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69758&sessionId=11514679&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

7

Wyrok ETPC
24 kwietnia 2008 r.
sygn. 1365/07
C.G. i inni przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

- Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia rodzinnego)
- Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)
- Naruszenie art. 1 Protokołu nr 7 do EKPC (gwarancje proceduralne dotyczące wydalania cudzoziemców)
- Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 10.000 EUR, 6.000 EUR i 6.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Nawet, gdy w grę wchodzi bezpieczeństwo narodowe, z zasady legalizmu i rządów prawa w społeczeństwie demokratycznym wynika, że środki deportacyjne dotyczące podstawowych praw człowieka muszą być poddane efektywnej kontroli sądu lub innego niezależnego organu w kontrydiktoryjnym postępowaniu w zakresie zasadności stosowania tych środków i przedstawionych dowodów. Jednostka powinna móc kwestionować stanowisko władz, że kwestia dotyczy bezpieczeństwa narodowego. Sąd lub inny niezależny organ powinien móc reagować w sytuacji, gdy powoływanie się na bezpieczeństwo narodowe nie ma racjonalnych podstaw w faktach, lub gdy rozumienie pojęcia „bezpieczeństwa narodowego” jest niezgodne z prawem lub sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem i arbitralne.
2. Sądy krajowe ograniczyły się do czysto formalnej kontroli decyzji o deportacji i nie zbadały innych dowodów w sprawie, opierając się na niepotwierdzonych informacjach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pochodzących z niejawniej inwigilacji. Jest to tym bardziej problematyczne, że prawo bułgarskie nie zapewnia w zakresie wspomnianej inwigilacji dostatecznych gwarancji koniecznych na gruncie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego). W szczególności prawo bułgarskie nie gwarantuje, że władze stosujące techniki niejawniej inwigilacji wiernie zapisują oryginalne dane w pisemnym protokole; prawo to nie przewiduje również właściwych procedur zapewniających zachowanie integralności takich danych. Ponadto akta nie zawierają informacji umożliwiających ustalenie czy środki niejawniej inwigilacji zostały zastosowane zgodnie z prawem; kwestia ta nie była też badana przez sądy kontrolujące legalność decyzji o deportacji. W konsekwencji mimo formalnej możliwości zainicjowania przez skarżącego sądowej kontroli decyzji o deportacji brak było minimalnej ochrony przed arbitralnością ze strony władz. Ingerencja w prawo skarżącego do poszanowania życia rodzinnego (art. 8 EKPC) nie była zatem zgodna z prawem (z ustawą) w rozumieniu Konwencji.
3. Nawet w sytuacji zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego gwarancja skutecznego środka odwoławczego (art. 13 EKPC) wymaga co najmniej, aby właściwe organy odwoławcze były poinformowane o powodach wydania decyzji o deportacji, nawet gdy nie są one publicznie ujawnione. Organ odwoławczy powinien móc kwestionować stanowisko władz, że istnieje zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego, gdy uzna to stanowisko za arbitralne lub nierozsądne. Postępowanie musi mieć charakter kontrydiktoryjny, w razie konieczności z udziałem specjalnego pełnomocnika, który przeszedł procedurę bezpieczeństwa.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69748&sessionId=11514679&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

8

<p>Wyrok ETPC 24 kwietnia 2008 r. sygn. 17140/05 <i>Kemp i inni przeciwko Luksemburgowi</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie):</p> <p>Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w zakresie dostępu do sądu Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 30.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Wymóg osobnego wskazania w kasacji zarzutów kasacji i ich uzasadnienia wynika z orzecznictwa Sądu Kasacyjnego. Sąd Kasacyjny odrzucił kasację skarżących argumentując, że choć zawiera ona rozważania co do faktów i co do prawa, nie formułuje samych zarzutów z dostateczną precyzją. W ocenie ETPC precyzja wymagana przez Sąd Kasacyjny nie była niezbędna do tego, by rzeczony sąd mógł rozstrzygnąć sprawę. Tego typu wymóg osłabia w istotnym stopniu ochronę praw skarżących. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w zakresie dostępu do sądu.</p>
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69738&sessionId=11514679&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. francuski)</p>

9

<p>Wyrok ETPC 24 kwietnia 2008 r. sygn. 14438/03 <i>Nesevski przeciwko Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie):</p> <p>Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) EKPC Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Prawo do sądu byłoby iluzoryczne gdyby system prawny danego państwa pozwalał na to, że ostateczne, wiążące orzeczenie sądowe pozostaje niewykonane ze szkodą dla jednej ze stron. Wykonanie orzeczenia wydanego przez sąd musi być postrzegane jako integralny element „procesu” w rozumieniu art. 6 EKPC. Ponadto wykonanie orzeczenia sądowego nie może być nadmiernie opóźnione.</p>

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69703&sessionId=11551247&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

10

Wyrok ETPC

22 kwietnia 2008 r.

sygn. 59857/00

Bennich-Zalewski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego – przewlekłość postępowania)

Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) w zakresie przewlekłości postępowania

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Sporna fabryka nie była we władaniu organów publicznych ani w momencie orzeczenia przez NSA w wyroku z 12 stycznia 2001 r. nieważności wywłaszczenia (zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 1958 r. o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod zarządem państwowym) ani po tej dacie. Fabryka należała do spółki *Izolacja*, prawnego następcy przedsiębiorstwa będącego własnością państwa, do którego fabryka w przeszłości należała i które ją prowadziło. Mimo, że państwo było mniejszościowym udziałowcem spółki, cieszyła się ona jednak pełną autonomią działania i pełną autonomią finansową oraz podlegała reżimowi przepisów kodeksu handlowego. Trybunał stwierdza, że status spółki ma wpływ na kształt obowiązków państwa wynikających z art. 1 Protokołu nr 1 do ETPC (ochrona własności). W szczególności z uwagi na niezależność instytucjonalną i niezależność działania spółki *Izolacja* w stosunku do państwa państwo to nie ponosi w świetle EKPC odpowiedzialności za działania i zaniechania spółki. W opinii ETPC odpowiedzialność państwa w okolicznościach sprawy jest ograniczona do zapewnienia efektywnego wykonania decyzji uznającej nieważność wywłaszczenia poprzez środki prawne umożliwiające skarżącemu odzyskanie własności i uregulowanie roszczeń między nim a spółką *Izolacja*.
2. W niniejszej sprawie w związku z zarządzaniem przez państwo sporną fabryką przez długi czas i poczynieniem nakładów na jej utrzymanie doszło do powstania złożonej sytuacji prawnej obejmującej wzajemne roszczenia między skarżącym a spółką *Izolacja*, prawnym następcą przedsiębiorstwa będącego własnością państwa. Skarżący dysponował szeregiem środków prawnych przewidzianych prawem polskim umożliwiających wykonanie w praktyce wyroku NSA z 2001 r. i pozwalających na rozstrzygnięcie przez sądy sprawy wspomnianych wzajemnych roszczeń. Prawo krajowe zapewniało skuteczne środki sądowe umożliwiające praktyczne uznanie ekonomicznej wartości praw przysługujących skarżącemu. W świetle okoliczności

sprawy Polska nie uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej z mocy art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69666&sessionId=7215332&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

11

Wyrok ETPC
22 kwietnia 2008 r.
sygn. 71353/01

Yalçın Küçük (nr 3) przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 EKPC
(prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Sporne wypowiedzi stanowiły pochwałę separatyzmu i tym samym nabierały nieprzychylniej konotacji. Jednak nie nakłaniały do użycia przemocy, do zbrojnego sprzeciwu ani do powstania i nie stanowiły wypowiedzi niosących znamiona nienawiści (*un discours de haine*). Skazanie skarżącego w procesie karnym za wspomniane wypowiedzi stanowiło naruszenie art. 10 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69667&sessionId=11551247&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

12

Wyrok ETPC
10 kwietnia 2008 r.
sygn. 27863/05, 28422/05 i 28028/05

Paschalidis, Koutmeridis i Zaharakis przeciwko Grecji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC (prawo do wolnych wyborów)
Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie
Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową (art. 41 EKPC): 119.613 EUR,

78.298 EUR i 142.532 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący zostali wybrani w wyborach parlamentarnych zgodnie z ustawą wyborczą obowiązującą w momencie zdarzenia, interpretowaną zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Specjalnego Sądu Najwyższego i Rady Stanu. Zmiana linii orzeczniczej przez Sąd Najwyższy Specjalny, poprzez uznanie stosownych przepisów ordynacji wyborczej za niezgodne z Konstytucją, nie mogła być przewidziana przez skarżących. Takie orzeczenie w odniesieniu do wyborów, które już się dokonały, zmieniało wolę wyborców. Na skutek zmiany orzecznictwa karty wyborcze oddane bez skreśleń zostały potraktowane jako głosy za wszystkimi partiami politycznymi. Doszło do naruszenia art. 3 Protokołu nr 1 do EKPC (prawo do wolnych wyborów).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69488&sessionId=11551247&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

13

Wyrok ETPC
8 kwietnia 2008 r.
sygn. 7170/02

Grădinar przeciwko Mołdawii

Sentencja (5 głosami przeciwko 2):

Skarga jest dopuszczalna w zakresie art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. ETPC uznaje za niedopuszczalne *ratione personae* skargi złożone przez krewnych osób zmarłych, poza tymi które są oparte na zarzutach naruszenia art. 2 (prawo do życia) i art. 3 (zakaz tortur) EKPC. Trybunał rozróżnia przy tym skargi podtrzymywane przez krewnych osób, które same złożyły skargę do ETPC i następnie zmarły w trakcie postępowania, od skarg złożonych przez krewnych po śmierci skarżących.
2. Zgodnie z orzecznictwem ETPC prawo do ochrony reputacji i do oceny przez sąd zasadności ataków na reputację jest prawem o charakterze cywilnym w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego). Artykuł 6 EKPC znajduje zatem zastosowanie do postępowania mającego wpływ na reputację danej osoby, nawet gdy przedmiotem wspomnianego postępowania jest ocena zarzutu popełnienia przestępstwa przez inną osobę.
3. Uchybienia w postępowaniu mogące uniemożliwić rzetelne rozpatrzenie sprawy karnej przeciwko zmarłemu mężowi skarżącej i prowadzące do niesłusznego skazania męża po jego śmierci nieuchronnie stanowiłyby pogwałcenie praw cywilnych skarżącej, gdyż wszystkie jej roszczenia były uzależnione od uniewinnienia jej męża.
4. Trybunał ma poważne zastrzeżenia co do systemu prawnego, który umożliwia

prorowadzenie postępowania karnego przeciwko osobom zmarłym i wydanie wobec nich wyroków skazujących ze względu na oczywistą niemożność bronięcia się przez takie osoby. Tym niemniej w niniejszej sprawie skarżąca, działająca jako krewna i pełnomocnik męża, żądała kontynuowania postępowania karnego w celu wykazania jego niewinności. W świetle okoliczności sprawy ETPC uznaje za zbędne rozstrzygnięcie czy skazanie zmarłego męża skarżącej po jego śmierci stanowiło samo z siebie pogwałcenie art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

5. Przyjmując jako decydujący dowód oświadczenia oskarżonego, w których sam się obwinał o popełnienie przestępstwa, sądy krajowe nie zajęły stanowiska w kwestii poważnych naruszeń prawa odnotowanych przez sądy niższych instancji oraz w fundamentalnych kwestiach takich jak alibi oskarżonego. W świetle okoliczności sprawy, uwzględniając całość postępowania, ETPC stwierdza, że sądy krajowe nie przedstawiły dostatecznego uzasadnienia dla skazania oskarżonego, co stanowi pogwałcenie art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Zgodne zdanie odrębne (sędziowie Garlicki i Šikuta):

W pewnych sytuacjach może istnieć potrzeba sądowej oceny zarzutów karnych nawet w odniesieniu do osoby zmarłej. Może to dotyczyć w szczególności tzw. postępowania rehabilitacyjnego, którego celem jest naprawienie niesłusznego skazania. W niniejszej sprawie kontynuowanie postępowania karnego przeciwko mężowi skarżącej nie może być jednak uznane za prawdziwe postępowanie rehabilitacyjne. Po pierwsze, postępowanie rehabilitacyjne może się toczyć tylko w sytuacji, gdy doszło do wcześniejszego skazania. W braku takiego skazania znajduje zastosowanie domniemanie niewinności i nie ma miejsca na rehabilitację. W niniejszej sprawie mąż skarżącej nie został skazany przez sąd przed śmiercią. Po drugie, rehabilitacja oznacza przywracanie, naprawianie naruszonej reputacji. W niniejszej sprawie działania były nakierowane na doprowadzenie do końca postępowania karnego wszczętego przeciwko oskarżonemu przed jego śmiercią. Po trzecie, jeśli proces kończy się skazaniem danej osoby, która w chwili śmierci korzystała z domniemania niewinności, jest to *per se* niezgodne z całością gwarancji wynikających z art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69421&sessionId=11576654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

14

Wyrok ETPC
3 kwietnia 2008 r.
sygn. 3236/03

Ponomaryov przeciwko Ukrainie

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Jeśli termin na złożenie apelacji jest przywracany po długim czasie ze względów, które nie wydają się szczególnie przekonujące (w niniejszej sprawie rzekomo trudna sytuacja finansowa spółki uniemożliwiająca jej pokrycie kosztów sądowych), może to naruszać zasadę pewności prawa. W pierwszej kolejności do sądów krajowych należy decyzja w kwestii przywrócenia terminu, jednakże swoboda decyzji sądów nie jest nieograniczona. Konieczne jest uzasadnienie przez sąd decyzji w kwestii przywrócenia terminu. Jednym z powodów takiego przywrócenia może być niepoinformowanie przez władze publiczne stron o rozstrzygnięciach zapadłych w ich sprawach. Jednak nawet wówczas możliwość przywracania terminów nie będzie nieograniczona. W każdej sytuacji sąd powinien zbadać czy powody dla których przywraca się termin na złożenie apelacji uzasadniają naruszenie zasady *rei iudicatae*.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69275&sessionId=11576654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

15

Wyrok ETPC
1 kwietnia 2008 r.
sygn. 10557/03

Gigli Costruzioni S.R.L. przeciwko Włochom

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone odszkodowanie (art. 41 EKPC): 500.000 EUR (szkoda majątkowa),
9.676 EUR (szkoda niemajątkowa)

Główne tezy uzasadnienia:

Krajowy prawodawca zasadniczo nie może ustanawiać ze skutkiem wstecznym regulacji dotyczących praw o charakterze cywilnym ukształtowanych przez ustawy obowiązujące w momencie zdarzenia. Zasada demokratycznego państwa prawnego (rządów prawa) oraz gwarancja rzetelnego procesu sądowego (wynikające z art. 6 EKPC) sprzeciwiają się, w braku bezwzględnych wymogów interesu publicznego (*d'impérieux motifs d'intérêt général*), ingerencji władzy ustawodawczej w wymiar sprawiedliwości w celu wpływu na rozstrzygnięcie sporu przez sąd. Rząd nie wykazał, że powoływane przez niego względy budżetowe i wola realizacji programu politycznego mieściły się w pojęciu bezwzględnego interesu publicznego mogącego uzasadniać retroaktywne działanie ustawy. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69238&sessionId=11576654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

16

Wyrok ETPC
4 marca 2008 r.
sygn. 38713/06
Bereza przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
4 lata i 3 miesiące

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69256&sessionId=11576654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

17

Wyrok ETPC
1 kwietnia 2008 r.
sygn. 73957/01
Varga przeciwko Rumunii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego)
Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania mieszkania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR dla dwóch skarżących i
2.000 EUR dla trzeciego skarżącego

Główne tezy uzasadnienia:

1. Przeszukanie w miejscu zamieszkania osoby fizycznej, które jest jednocześnie siedzibą spółki kontrolowanej przez tę osobę, stanowi ingerencję w prawo do poszanowania mieszkania w rozumieniu art. 8 EKPC.
2. ETPC podwaja czujność, kontrolując sposób korzystania przez państwa z marginesu swobody w ramach testu konieczności naruszenia praw zagwarantowanych w EKPC, w sytuacji gdy prawo krajowe zezwala na przeszukanie mieszkania przez władze publiczne bez zgody sądu.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=69228&sessionId=11576654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)